

# KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.  
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:  
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,  
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.  
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g  
Za Jugoslavijo  
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

## O združništvu.

Vrli naši posojilničarji so sredi dela za sestavo letne bilance. O njihovi vestnosti in o ljubezni do združne pomoči govori, če se po zatrdilu zvezinega funkcionarja množijo tudi letos slučajni samostojnih računskih zaključkov. Pojav, ki ne bo samo v veselje revizorjevo, marveč ki je obenem znamenje napredka naše združne organizacije.

Združno delo dandanes ni rožnato, kot mora pritiska pomanjkanje denarja na kreditne zadrage. Kot je v stiskah ostalega življenja, da šele v njih zamoreš oceniti silo velikih idej — v ognju se čisti železo — tako je danes postavljena na preizkušnjo tudi združna misel samopomoči in pomoči onim, ki so v največji potrebi. Ni brez globokega pomena, če se često znajdejo posojilničarji v očigled več ali manj nezadržnemu postopanju svojih članov pri dvigih in vlogah v izredno težkih položajih, da jim upadeta pogum in dobra volja; in zadnja je menda v združnem delovanju med najpoglavitejšimi lastnostmi.

Kako je med nami z združno izobrazbo? Z ono izobrazbo, ki ima svoj prvi izvor v zapovedi ljubezni do bližnjega in je zato predvsem predmet srca. Saj je ta izobrazba nujnejša od zgolj tehnične izobrazbe poslovanja, seštevanja in odštevanja, obrestnih računov in kar že srečava posojilničar ob svojih strankah in knjigah. Saj ne gre v gospodarjenju sploh in še najmanj v združnem gospodarjenju za golo sprejemanje in daianje otipljive dobrine ki ji pravimo denar, marveč za dajanje in sprejemanje v duhu vzajemnosti in nesebične ljubezni. Pristavek posojilniških firm „z neomejeno zavezo“ pove zato več od navadnega poročila. Vsi za enega, eden za vse!

Združna misel je na sebi tako silna, da ji ni kos nobena druga misel znanih gospodarskih redov. Če je kapitalizem v gospodarstvu razrešil poedinca vseh vezi do soseda in družbe, ter se mirnodušno uveljavljal preko poglavitne gospodarske zapovedi vzajemne ljubezni, mu je z združno idejo vstala nasproti ideja gospodarske vzajemnosti in pravičnosti. V dnevih pa, ko vstaja okoli nas nova gospodarska oblika, oblika državnega in družbinega socializma, ki skuša podrediti poedinca in njegovo stremljenje neki več ali manj megleni obči, narodni blaginji, se mu najodpornейše in najizdatnejše začenja na gospodarskih tleh zoperstavljati predvsem združništvo in sicer s povdarjenjem poedinčeve socialne svobode. Taki vsaj so prvi odmevi iz združništva v rajhu. Na vprašanje, koliko je v svetu praktičnega krščanstva, je odgovoril znamenit družboslovec: kolikor je v svetu karitativne in združne sile. Združno pojmovanje je krščansko pojmovanje gospodarstva. Kot stoji krščanstvo sredi med poedincom in družbo kot vesolna, urejujoča sila, je združništvo kot krščanska gospodarska oblika ona zlata, srednja pot ki vodi med kapitalističnimi in socialističnimi gospodarskimi poskusi. Dokler ne bo svet in njega rod prežet krščanske ljubezni do Boga in bližnjega, bo ostajalo tudi združništvo v ozadiju kot zgolj izravnavajoča gospodarska sila. Tod so tudi slednji vzroki, zakaj kljub vsemu prizadevanju naprednje združništvo doslej le v posredno gospodarskih področjih posojilništva i. dr.

Zakaj danes o vsem tem? Nevarnost obstoja tudi pri nas, da ob pomanjkanju denarnih sredstev in skoroda naravno-gospodarskih razmerah in nim sledečem zastoju kreditnega združništva ne utrpí združna misel

sploh veliko škodo. Našo dobo imenujejo dobo notranjega zbiranja in iskanja najosnovnejših resnic. Pravijo, da se nikdar ni zámogla seči gospodarska znanost v tolike globine in iz njih izkopati tolike zaklade gospodarskih resnic kot ravno v času gospodarske stiske. Še nikdar se ni govorilo tako vzvišeno in lepo o delu kot v letih največje brezposelnosti. Torej je v dnevih „notranjega čiščenja“ tudi čas poglobitve in utrditve združnosti. Čas, ko naj se seže v prvine združnega gibanja in nazaj do Viliema Raiffeisena in rohdalskih pionirjev. Bliža se doba, ko bo tudi združno gospodarstvo — kot vsa ostala področja človeškega udejstvovanja — stavljeno pred neprimerno težjo nalogo kot doslej: braniti resnično svobodo poedinca pred diktatom druž-

be. Iz naloge zaščite malih in revnih pred nasilnim in oderuškimi mogočnikom, ki se je često skrival za brezvsebinskimi akcijskimi firmami, se v vedno jasnejših obrisih kaže nova naloga zadrug: zaščite in zavarovanja posameznikovih pravic pred krivicami družbe.

Neopaženo od nas se vrši v svetu in njega ljudstvih danes velika notranja revolucija, iz katere bo izrastle nov družabni in gospodarski red. Znamenja govori, da ta red ne bo nič pravičnejši in nič boljši od dosedanega. Ker pač obeta biti ravno toliko krščanski kot dosedanji. Zato vstaja vsem organizacijam od verskih do gospodarskih važna dolžnost, da prištedijo narodu nova razočaranja in trpljenja. —o.

## Razvoj sili k odločitvi.

Napetost med pristaši nacionalno-nemškega režima Adolfa Hitlerja in avstrijsko-mislečim ljudstvom v državi je dosegla svoj višek, kar je nedvomna zasluga pospešene hitlerjanske propagande in teroristične akcije v avstrijskih deželah. Prvi se je dvignil tirolski Heimwehr, katerega voditelj je dež. glavar Steidle, ter predložil zahtevo, da se mu izroči upravno in varnostno oblast. Deželni vladi se ima dodeliti nadstrankarski deželni odbor, ki bo deloval poleg rednega deželnega zbora. Pri vseh okrajnih glavarstvih naj se nastavi posebne zaupnike Heimwehra in končno tudi županom v občinah dodeli posebne varnostne komisarje, ki bodo skrbeli za javni red in varnost.

Sklepu tirolskega Heimwehra so sledili nato ostali Heimwehri na Gornjem Avstrijskem, Gradiščanskem, Štajerskem in Koroškem, na Solnograškem in na Dunaju. Štajerski in koroški Heimwehr zaltevata med ostalim še znižanje davkov za kmete, razdolžitev kmetij in razpust vseh organizacij, ki na tihem še vedno rovarijo proti državi. Dočim so Heimwehri ostalih dežel predložili svoje zahteve deželnim glavarjem, je koroški Heimwehr iz nezaupanja do sedanjega dež. glavarja predložil svoje zahteve zveznemu kanclerju. Heimwehrovskim zahtevam so se pridružile tudi Ostmärkische Sturmscharen.

Medtem se je bil kancler dr. Dollfuss vrnil iz Budimpešte, kjer je našel pristanek madžarske vlade na njeno politično in gospodarsko sodelovanje z Avstrijo. Do ure, ko to pišemo, se vršijo na Dunaju pogajanja vlade z zastopniki Heimwehra in vprašanju avtoriternega vladanja avstrijskih dežel. H pogajanjem so pritegnjeni tudi deželni glavarji. Kako se bodo uredili odnošaji Heimwehra in tudi domovinske fronte

do sedanjih upravnih edinic, je še nejasno in pade odločitev v prihodnjih dneh.

V nedeljski številki dunajske „Reichspost“ se izjavlja kancler: Odkar sem prevzel posle vlade, zastopam mnenje, da se je stari strankarski parlamentarizem izživel in da je treba zgraditi novo državo na stanovski podlagi ter v duhu krščanstva in nemštva. Dovršene so potrebne predpriprave, vlada gre sedaj na delo, da reformni načrt izvede. V zadnjem času se je državi zvesto ljudstvo vseh dežel odločno izjavilo za naš načrt in oprt na to ljudsko voljo bom skrbel, da pride čimprej do izvedbe. V „Neuigkeits-Weltblatt“ beremo k istemu sledeče besede ustavnega ministra dr. Enderja: Leta bo treba, da bodo stanovi izgrajeni. Prehod bo avtoritern, ja diktatoričen. Na nas je, da se v tej prehodni dobi pokorimo edino voditeljevi volji!

### Socialdemokratska stranka razpuščena.

Vlada je bila odredila preiskavo v domovih razpuščenega Schutzbunda socialdemokratske stranke. Zbog tega je prišlo v Lincu do krvavega spopada med člani Schutzbunda in policijo, na Dunaju so socialdemokrati proglasili generalni štrajk. Vlada je proglasila takoj nato preki sod na Zgornjem Avstrijskem, Štajerskem, Koroškem in na Dunaju. Soc. dem. stranka je razpuščena, dunajski župan odstavljen. Namestnik dež. glavarja na Koroškem dr. Zeinitzer in celovski župan inž. Pichler sta izstopila iz soc. dem. stranke, tudi drugod v deželah je čutiti, da se socialistični voditelji odpovedujejo dunajskemu vodstvu. Vlada je popoln gospodar položaja.

Koroški velenemci, Landbund in politični položaj. Položaj v deželi je skrajno zamotan in za vlado neugoden, kar gre v veliki meri na račun nejasnega stališča Landbunda. V soboto so koroški velenemci z Landbundom vred odgovorili na korak Heimwehra in Sturmscharen. Poslali so k deželnem glavarju deputacijo pod vodstvom Klimanna in Schumyja, ki je glavarju zagotovila zvestobo večine koroškega prebivalstva. Obenem so mu predložili sledeče sklepe: 1. Protestirajo proti zahtevi po odstopu dež. glavarja Kernmaierja in zahtevajo, naj se sprememba dež. zastopstva izvede ustavnim putem. 2. Takoj naj se skliče deželni zbor in rednemu zastopstvu nudi prilika, da varuje

ustavne pravice. 3. Odklanjajo zahteve Heimwehra in Sturmscharen, ker ti organizaciji ne predstavljata večine prebivalstva. 4. Odklanjajo v imenu ljudstva vsak puč in pričakujejo, da bo redna eksekutiva varovala postavlo. — Lahko smo radovedni, kako se bo politična napetost v deželi razrešila. Vsekakor pa usoda vlade in države ni odvisna od položaja v deželi.

Ka oliška cerkev v Nemčiji. Med Vatikanom in rajhovsko vlado so se te dni začela nova pogajanja glede izvedbe sklenjenega sporazuma, Nemčija je bila zajadrala v kulturni boj, ki postaja narodni edinstvi vedno nevarnejši. V Nemčiji svoboda verizpovedi ni več varovana, ogrožajo

protiverski teror v provincah. Številni duhovniki so zaprti, na kardinala Faulhaberja je bil izveden celo atentat. Šolski pouk se ne vrši več v smislu katoliške Cerkve, ker si nositelji nar. soc. režima lastujejo pravico, da je narodni socializem edini pravi svetovni nazor nemškega naroda. Razbite so vse katoliške mladinske organizacije in podrejene voditelju hitlerjanske mladine. In to kljub konkordatu Nemčije s Cerkvijo, po katerem naj bi bila urejena ne samo načelna vprašanja, marveč tudi vprašanja telesnega in duševnega varstva vernikov, pastirjev in učiteljev.

**To je ljudstvo!** Vihar ljudskega ogorčenja v Franciji se je polegel, ko je predsednik republike poklical na vladno moža neomadeževane preteklosti, bivšega predsednika Doumergua. Ni pomagal podkupljeni tisk pariškega mesta, vodstvo socialdemokracije je zaman skušalo kriti posredne krivice velikega škandala Staviskega, francoski bojovníki izza svetovne vojne so nastopili brez orožja na ulici. Zahtevali so odstop vlade in ker je oklevala, so predložili predsedniku republike spomenico, v kateri so zahtevali od njega upostavitve močne, pravične in čiste vlade neomadeževanih mož. S tem naj se reši čast in ugled Francije in mož, ki so zadosti krvaveli v svetovni vojni, so dejali. Predsednik republike je ugodil ljudski želji in poklical na vladno Doumerga, da sestavi kabinet narodnega edinstva. Zopet je v Franciji mir, ker živi tam ljudstvo, ki je vredno svobodne demokracije, ki jo uživa.

**Vatikansko glasilo o Društvu narodov.** „Osservatore Romano“ se bavi v eni svojih številčk z Društvom narodov, o katerem pravi: Društvo narodov je vzrastlo iz duha vojne in povojne dobe. Zgradilo se je brez Boga, brez katerega nobena država ne more postati, vendar je njegovo delo vredno priznanja prej in slej. Zato je dobro, da katoliške države v tem Društvu delujejo aktivno in tako onemogočijo vse brezbožne in pristranske vplive. Četudi nepopolno, je Društvo narodov uresničenje enega krščanskih idealov: bratstva med narodi. Zato se mora vse korake proti Društvu obžalovati in Društvo boljše spoznavati in vrednotiti.

**Ruski sovjeti so pripravljene na vse.** Ljudski komisar za vojno Vorošilov je imel nedavno govor, v katerem je povedal med drugim: Izvršili smo ogromno delo za reorganizacijo rdeče vojske. Imamo dovolj modernih tankov, naša artilerija je številna in močna, ne manjka nam strojnica in mitraljez za obrambo pred napadi iz zraka. Imamo močno kemično industrijo in dobro poročevalsko službo, imamo dovolj težkih bombnih letal, postavljene so utrdbe in trdnjave od Vzhodne Sibirije do Daljnega Vzhoda. Ustvarili smo tudi primerno obrambno brodogradnjo. — Rusija je pripravljena na vse dogodke. Nevarnost ji grozi od Japonske, ki je prva država, ki skuša z vojno najti izhod iz krize. Japonska ni samo dejanski gospodar Mandžurije, zanima se tudi že za ruske interese v Kitaju.

## PODLISTEK

**Milko Kos:**  
**Slovenska naselitev na Koroškem.**  
(Nadaljevanje.)

Glavno jedro in izhodišče nadaljne slovenske naselitve na Koroškem je bilo Gosposvetsko polje s široko okolico. Slovenci so tamkaj našli ozemlje, ki je bilo že v predzgodovinski in rimski dobi gosto naseljeno. Najgostejša mreža predzgodovinskih in rimskih naselbin je bila — kot kaže tudi Kärntner Heimatatlas, izdan od nemških zgodovinarjev Wutte-Paschinger-Lex — v sredini dežele okoli Celovca in Gospa Svete, ob Glini in spodnji Krki. V okolišju Gosposvetskega polja, kjer je stalo prvo mesto rimske Koroške, Virunum, so se stekale glavne ceste stare dobe. Te ceste, ki so se stekale iz petih dolin na Gosposvetskem polju, so nedvomno dobro služile slovenskemu doseljevanju in pospeševale njegovo glavno naselitev v okolišju, ki je bilo kulturno tlo ter politično in cerkveno središče v rimski dobi, postalo pa prav tako tudi v neposredno sledeči slovenski dobi.

Med predlovensko in slovensko dobo tod ni mnogo razdobja, kar kažejo mnoga imena predlovenskega izvora. Ime sedanje Krke (Gurk) izhaja iz rimskega Curca, Gline (Glan)

## Razdolžitev gorskih kmetij.

Vlada je izdala odredbo v pomoč zadolženim gorskim kmetijam. Odredba pravi v glavnem:

Gorskim kmetom se v svrhu ureditve njihovih dolgov zamore dovoliti pomoč iz javnih sredstev. Pravice na to pomoč ni. Pomoč posreduje pomožni kmečki fond (Bauernhilfsfond) potom posebnega postopanja. Sodnijske okraje in ev. občine, ki pridejo za tovrstno razdolžitev v poštev, določi zvezna vlada po zaslišanju kmetijskih korporacij. V poštev pridejo kmetije, ki so pretežno gorskega značaja in nimajo obsega velikih posestev, gojijo živinorejo, pridelovanje krme ali gozdarstvo ter zaposlujejo predvsem družinske člane. Nadalje pridejo v poštev le kmetije, ki svojih obveznosti brez lastne krivde ne morejo izpolniti in katerih kmetije se sploh morejo obnoviti.

Pomoč se bo nudila potom pomožnega fonda v obliki obrestnih in brezobrestnih posojil, letnih prispevkov za odplačevanje dolžne svote in njenih obresti ali v obliki odplačljivih obrestovanih letnih predjemov ali kot enkratni prispevek. Posojila in predjemi se vkličejo v zemljiški knjigi.

Pomožni kmečki fond, ki ima svoj sedež na Dunaju, sestoji iz več članov, katerih predsednik in njegov namestnik sta imenovana od poljedelskega ministra, ki imenuje poleg tega še dva člana, po enega imenuje finančni minister in zveza kmetijskih korporacij. V vsaki deželi se ustanovi posebna pomožna komisija (Bauernhilfskommission), kateri pripada kot predsednik zastopnik dež. vlade, dva zastopnika imenuje kmetijska korporacija, dva strokovnjaka za kmetijski kredit imenuje zvezna vlada, končno je zastopana še dež. finančna oblast.

Gorski kmetje, ki želijo olajšave odplačevanja svojih dolgov, morajo do 1. aprila t. l. vložiti prošnjo na pomožno komisijo. Prošnji je priložiti: seznam vseh upnikov z navedbo višine in načina njihovih tirjatev; seznam zastankov na davkih in javnih dajatvah z navedbo plačilnega roka; seznam nepremičnin z navedbo velikosti, značaja obdelave cenilne vrednosti z datumom cenitve, z izpiski zemljiške knjige; seznam živinskega staleža; seznam ostalega premoženja, pravic, gotovine, denarnih vlog, kmetijskih strojev i. dr.; zadnji plačilni nalog dohodninskega davka.

Prošnje sprejema kmetijska zbornica in njeni okrajni odbori. Ti se prepričajo o istinitosti podatkov in v slučaju potrebe zahtevajo dopolnitve. Pomožna komisija izvede nato pomožno postopanje. Sklep se objavi na tabli občine dolžnikovega bivališča in okrajnega sodišča, postopanje se zabeleži v zemljiški knjigi pri nepremičninah in dolžnikovih tirjatev. Komisija skliče nato razpravo med dolžnikom

iz rimske Glana. Ime „Carantanum“ je keltskega izvora in je bilo bržkone prvotno pokrajinsko ime okoliša okoli Gosposvetskega polja, vsled pomembnosti okraja pa se je razširilo že v predlovenski dobi na celo deželo in narod med Turami in Karavankami. Besedo so prevzeli tudi Slovenci in tvorili iz nje tako deželno ime Korotan, Koroško, kakor tudi krajevno ime Krnski Grad, Krnska Gora, Podkrnos in ga ohranila do danes.

Gosposvetsko polje in njegova okolica sta postala politično središče slovenske karantanske kneževine v 7. stoletju in z vpeljavo krščanske vere tudi cerkveno. Krnski grad je bil po vsej priliki sedež karantanskega slovenskega kneza Krnska gora nad gradom pa je že po svojem položaju ustvarjena kot gradišče in pribežališče za slučaj sile. Tod so bili naseljeni odprej še Hrvati in ta župa je se povzpela do prve v deželi. Njeni poglavarji so dobili nadoblast nad ostalimi poglavarji dežele, postali so knezi in podvzeli tudi korake, da so se koroški Slovenci politično in versko priključili k zapadu. Gospa Sveta je postala središče misijonarstva med koroškimi Slovenci in je bila od druge polovice 8. stol. sedež pokrajinskega škofa.

Od Gosposvetskega in Celovškega polja se je slovenski tok razprostrl tudi proti severu in severozapadu in napolnil porečje zgornje Gline med Št. Vidom in Osojskim jezerom ter porečje Krke s pritoki. Smer slovenski nase-

in upniki z namenom, da doseže ureditev dolžnikovih obveznosti ter omogoči nadaljni posestnikov obstoj. Komur pomožni fond ugodno reši njegovo prošnjo za pomoč, ne sme prevzeti v času, ko sprejema iz fonda ali odplačuje dovoljeno posojilo, nobene nove obveznosti, ki ni nujna za redno gospodarjenje. Posestva podpiranih so v tej dobi pod nadzorstvom kmetijskih korporacij. (Ostala pojasnila daje pisarna Kmečke zveze.)

## DOMAČE NOVICE

**Pevci-Kotmirčani na turneji v Radovljico in Kamnik.** Pristrčno je sprejela Radovljica na Svečnico pevce iz Kotmare vesi in njihovega pevovodjo g. Lampichlerja. Pri koncertu je bila dvorana zasedena do zadnjega kotička. Koncert je izvrstno uspel in se je navdušenje občinstva stopnjevalo od pesmi do pesmi. Med izvajanjem je pevce med drugimi pozdravil rojak g. Jaka Špicar. Brhka Gorenjka je izročila zborovodji krasen šopek nageljnov. Dekleta so pripela pevcem gorenjskega rožmarina z nageljni na prsa. Tudi za Kamnik je bil obisk koroških pevcev velik praznik. Kakor je bila pred 40 leti z velikim navdušenjem na Koroškem kamniška „Lira“, tako pristrčno in navdušeno so bili sprejeti tudi pevci iz Kotmare vesi in Vetrinja. Zvečer je bil koncert v dvorani Gasilskega doma. Dvorana je bila nabito polna. Ko so se pevci pojavili na odru, se je utrgal v dvorani vihar odobravanja. Pevce je predstavil občinstvu g. Jaka Špicar, nato so izvajali lep spored pesmi, ki so našle med poslušalci mnogo navdušenja. Po koncertu se je pri pograjnih mizah razvila živahna zabava, pri kateri sta pela moški in mešani zbor „Lira“, od koroških pevcev burno pozdravljena in aklamirana. Predsednik „Lira“ je nato napil gostom iz srebrne čaše, ki so jo „Lira“ poklonili koroški Slovenci. Slovo je bilo izredno pristrčno. — V nedeljo so pevci nastopili tudi v ljubljanskem radiu. Uvodno je bil govor o slavnem harmonizatorju in pevcu koroške pesmi Tomažu Košatu, ki je v srcu in melodiji ostal Slovenec do svoje smrti.

**Bela—Železna Kapla.** (Shod kmetijske podružnice.) Dne 28. p. m. nas je posetil davčni referent kmetijske zbornice g. inž. Liebscher ter nam govoril o davkih, o oddaji posestev in slično. Omenil je tudi glasilo zbornice „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ ter se pritožil, da štejejo pri nas komaj 62 naročnikov. Odgovorilo se mu je, naj kmetijska zbornica poskrbi slovensko prilogo in število se bo takoj zvišalo. Sicer pa menimo, da do tega nekoč gotovo pride, ker je trajno nevzdržno, da bi mi uživali sicer enakopravnost pri plačevanju davkov, a bi se nas prikrajševalo pri naših pravicah.

**Škocijan.** Pust, nekdanj pri nas živahen in razposajen, se je bolj klaverno poslovil. Denarcev ni! Pet parov smo oklicali. Najstarejši že-

litvi so kazale rimske ceste. Ob poti Santiacum (Beljak)—Št. Vid ob Glini so se Slovenci naselili od vzhoda in ustvarili tod enega najmočnejših naselbinskih okolišev stare Koroške. Iz tega okoliša je dobila tudi dolina Krke svoje slovensko prebivalstvo. Ozemlje med Št. Vidom in Trgom se imenuje v listinah iz druge polovice 10. stoletja „hrvatski okraj“. Tod imamo nedvomno opraviti z ozemljem, ki je bilo naseljeno že v prvih stoletjih Slovencev na Koroškem. Prebivalci so se imenovali kosezi ali kazazi (Edlinge) in so bili svobodni plemiči hrvatske narodnosti. Naselili so se na Koroškem najbrže za velikega pohoda Hrvatov preko Karpatov na Balkan v prvi polovici 7. stoletja. Še danes spominajajo tamkaj imena Krobathen in Krobather Berg pri Glaneggu nanje. Naselbine Hrvatov pa najdemo tudi izven tega ozemlja, vendar naletimo na plemiče-koseze celo tam, kjer o Hrvatih ni sledu.

Drugo večje naselbinsko jedro Slovencev ob cesti Virunum — zgodnja Mura je nastalo okoli Brež (Friesach). Tako so našli na Lorenzbergu staroslovenske grobove. Tudi tod so Slovenci naselili staro kulturno ozemlje. Grafendorf je slovenska Knežja ves, Zeltschach je bila nekoč lastnina plemenitega Zuentibolcha, prednika grofice Heme.

Tretje večje naselbinsko jedro Slovencev ob omenjeni rimski cesti se je širilo okoli Neumarkta na štajerskih tleh. Imena tamošnjih krajev so še dolgo v srednji vek vezana z oz-

nin — gotovo ga na celem Koroškem ni bilo — je bil 85 let stari pek Jos. Jezernik, stari Ahac v Kamenjski gori, in se je poročil s Kristino Mihelič. Jožefa Petrič v Novi Sinči vesi smo zvezali z Barbaro Petrič, Josipa Kehlberg s Katarino Korak, Gaspirčevega Lorenca Pivk s Kranjčevim Julko in Franca Hobel z Lizo Picej. Vsem starim in mladim poročencem obilo sreče. Igrali smo pridno. Naša mladina nam je predstavila v Škocijanu lepo igro „Vrnitev“, pri njej ni bilo ne gledalcev in ne igralcev sram solz. Dva tedna navrh pa so jo mahali v Št. Rupert in prišli vsled tega nekoliko navzkriž z Sempeterjani. Pa so se pobotali in ob velikonočnih praznikih jih povabijo na bratovščino. — V minulem letu je dobil Škocijan 30 mladih faranov, odslovilo se jih je pa 21, dva sta celo iz Zgornje Koroške priplavala k nam in hotela ostati pokopana v Dravi, pa ju je voda pod Šmarkežem vrgla na suho. Devet parov si je lani obljubilo zvestobo do smrti, ki jo bodo tudi držali, ker tozadevno še nismo moderni in ne poznamo nemškega pregovora: verliebt, verlobt, getraut, geschieden. — Značilno za našo hudo dobo je, da ima škocijanska občina, ki gotovo ni med revnimi, čez 30 brezposelnih. Bogu se izročimo!

**Bilčovs.** (Pust.) Vedno je bil pust čas razbrzdane šaljivosti in norčij. Vsaj mladi svet si v tem času iztuhta marsikatero šalo in pustno veselje. Pa kdo bi mladini tudi ne privoščil v tem času malo razposajenosti, samo da gre vse do gotovih mej ter da se zabrani vse kvarne vplive. Mladina naj skrbi, da bosta varovana njena čast in njen ponos. No, pa pust je minul, veseli smo bili in z nami vred tudi č. župnik. Petim parom je bil podeljen cerkveni blagoslov za zakonski stan. Za kratki pust res lepo število. Bodi vsem novoporočencem podeljeni zakrament sv. zakona v srečo in blagoslov, to jim želimo iz srca! Med omenjenimi petimi pari je bil tudi Janez Kulnik, pd. Žegar v Bilnjovsu, večletni odbornik tuk. izobr. društva. Izbral si je za družico pd. Kraigarjevo Franco na Potoku. Naj ju spremljata sreča in zadovoljnost!

**Encelna ves pri Galiciji.** V nedeljo dne 4. februarja smo praznovali pri Sugcu veselo hojset. Ženil se je Tratnikov Hanza, žena mu je bila Urška Šumar iz šentvidske fare, starešina pa vrli naš čebelar Valentin Merlič. Za družabno razpoloženje je skrbel gališki mešani zbor s svojim ubranim petjem. Ženinova mati pa je bila vsa srečna, ko je ta dan videla zbranih vseh svojih šest sinov, krepkih in postavnih fantov, ki jih je vzgojila kot vdova po leta 1918 umrlem možu s trudom in ljubeznijo. Želimo materi obilo let mirnega počitka, mladima zakoncema pa mnogo božjega blagoslova!

**Št. Lipš. (Razno.)** Letni obračun delamo: 12 zibel in 13 krst! Poročenih je bilo lani 6 parov. Najhujši udarec je bil lani za faro, ko smo izgubili priljubljenega č. župnika Zulchnerja. Da danes smo brez lastnega dušnega pastirja, sicer pa nam

nako „Na Grasuplem“, zapadno od Neumarkta je še danes vasica s slovenskim imenom Graslupp. Od glavne smeri Gosposvetsko polje — zgornja Mura se je cepila slovenska naselitev v stranske doline Krčice (Görtschitz), Vimice (Wimitz), zgornje Krke (Gurk) in Motnice (Mettnitz). Imena vodà so slovenska (Motnica, Bistrica, Bela), Grades je slovensko gradišče. Vendar prvotna slovenska naselitev v teh krajih ni bila posebno intenzivna, drži se bolj gorskih obronkov in teras.

Z naselitvijo celovško-gosposvetskega polja je v zvezi naselitev krajev okoli Vrbskega jezera in v Rožu, vendar se prvotno v te predele Slovenci niso naselili v onem širokem valu kakor proti severu in severo-zapadu ob Glini in srednji Krki, marveč so se prilagodili starim potom in terenu. Zale pri Krivi Vrbi, Vrba, Lipa in Št. Jur so brez dvoma postojanke starejše slovenske naselitve, južni breg jezera je bil že od nekdanj redkeje naseljen. Ozemlje med Vrbskim jezerom in Dravo so Slovenci naselili v dveh velikih pasovih in sicer iz Vetrinja tja do velikega dravskega kolena pri Rožeku, pa iz Žihpolja do Bilčovsa. Ime Vetrinja so Slovenci prevzeli od prejšnjega prebivalstva. Najstarejše zapisano ime za Žihpolje je „Scalah“, kakor se še danes imenuje del vasi (v Skalaha). Vzhodna Satnica od žihpoljske preseke do kolena Drave pri Mohličah je bila, kot še danes, od nekdanj slabo naseljena. (Se nadaljuje.)

## Držite se pravilne higijene pri pranju! Vzemite

# Persil

račeni denar v mestu. — V Št. Rupertu pri Celovcu je bila minuli četrtek umorjena Lidija Matschnig.

### NAŠA PROSVETA

#### Tudi naš greh.

V ljubljanskem „Slovcu“ beremo pod naslovom „Naš greh“ med drugim sledeče vrstice ki v gotovi meri veljajo i za nas:

Naš strašni greh nad lastno krvjo prihaja, na dan: cela krdela našega žeuskega naraščaja, nad katerim smo bili neodpustno zanemarili dolžnost dobre, zanesljive vzgoje, dolžnost poklicne izobrazbe in usposobljenja, dolžnost socialne pomoči in vodstva, smo bili brezbrizno poslali z doma v svet. Ni moglo biti drugače, kakor da je velik del te ženske mladine omahnil... Nič ne pomaga prikrivati: ta slovenska dekleta ima na vesti bolj lastna domačija kot tujina. Nekaj, ne samo nekaj, veliko je gulega v našem narodu!

Žena pri nas ne uživa naravnega spoštovanja skupnega varstva, kakor n. pr. med Američani in Skandinavci in med jugoslovanskimi narodi pri Srbih. Žena je Slovcu na splošno isto, kar orientalcu: zgolj spolno bitje, predmet naslade, zraven še delavna moč v njegovo udobnost: dekla. Edino pred ma erjo ima še nekaj svetega spoštovanja, ki mu pa ne brani, da ne bi njene dobrote nečloveško izkoriščal. Ljubezen in čut odgovornosti napram sestri, ki v toliki meri odlikuje Srba, mu je pa že docela tuja. Prav tako mu je tuje tisto, iz najtajnejših globin nepopačene moške duševnosti izvirajoče sveto spoštovanje do lastne žene, ki ga kaže Skandinavci. Ne čudimo se, da potem naši ženski mladini, v kolikor ni v lastni družini našla zdravega ozračja in dobre vzgoje, marveč je ostala prepuščena te vplivu socialnega okolja, maunka vsakega ponosa, vsake npravne hrbtenice in postaja, čim stopi izpred oči domačega kraja, lahek plen podlosti.

**Št. Lipš. (Pevska prireditve.)** V nedeljo, dne 18. t. m. priredijo pevci iz Št. Lipša. Žitare vesi, Dobrle vesi, Globasnice in Železne Kaplè v dvorani gostilne Škof ob 3. uri pop. koncert slovenske narodne in umetne pesmi. Med odmorom nagovor. Pridite!

**Škofiče (Igra).** V nedeljo, dne 18. t. m. priredi „Edinost“ ob 3. uri pop. pri Krištofu igro „Svoje-glavček“. Vabimo!

**Št. Jakob v Rožu.** Dne 18. t. m. priredi naše društvo ob 3. uri v dvorani sestanek s prizorom in deklamacijami, Dne 25. t. m. pop. se vrši redni občni zbor društva v prostorih Narodnega doma z obsežnim sporedom. Vabimo društvenike in prijatelje!

**Šmihel.** (Pevsko gibanje.) S turneje so naši pevci prinesli mnogo navdušenja za gojitev naše pesmi. Na Svečnico so nam podali prvi sad svojega neumornega vežbanja. Uvodno je č. g. Starc orisal veliki pomen pevske vzgoje, ki je obenem vzgoja ljubezni do matere, jezika in zemlje. Zbor je nastopil nato pod vodstvom g. Kralja dovršeno in ubrano, da se globokemu utisu nihče ni ubranil. Pri sledeči igri, ki je bila prav pustne vsebine, so prišli na račun tisti, ki se radi smejiijo. Želimo pa, da se v prihodnje gleda tudi na to, da bodo imeli od igre gledalci kakor tudi igralci duševne koristi. V sporedu je nastopil tudi naš prijatelj g. Kemperle s svojim močnim in lepim glasom v dveh solospelih. Želimo zboru še zanaprej krepkega razmaha, da bodo ob pomladnih prireditvah samozavestno tekmovali z ostalimi Podjunčani.

**Giobasnica.** („Rodoljub iz Amerike.“) Na Svečnico je naše društvo igralo. Prireditve se je udeležil tudi neki „krivogled“, ki je po prireditvi podal naslednjo oceno: Igra je morda prišla prezgodaj na oder. Ugajal je župan Korenjak, zanikrna trojica predsednikov je bila v prvem dejanju prav živahna. Nekoliko trše je šlo pri izgovorjani Mraku, pa je bil menda prvič na odru. V Bračunu je bilo premalo učitelja. Dobro so bile podane brez izjeme

mil. doblaveški prošt radi ustregajo. Kmetje vozijo les v reberško „fabriko“, kar je nekaj, a malo. Lesna trgovina stoji, za kubični meter stoječega lesa se plačuje komaj 7—8 S. Skrbi nas tudi, kako bodo prezimila žitna polja, ker jeseni ni bilo zmrzline. Dovolj pa je snega. Priliko izrabljajo predvsem smučarji in izgleda, da postane Št. Lipš počasi važno zimsko letovišče, ki bo tekmovalo celo s Selami. Iz cele Podjune prihajajo smučarji k nam, ponajveč iz Dobrle vesi, Sinče vesi in Velikovca. Celo tudi na praznika Kristusovega rojstva so bili pri nas in tedaj se je dogodilo, da si je neka gospodična zlomila nogo kar dvakrat. Večji praznik je, bolj se haričijo“, je tedaj dejal neki možakar. S posebnim zanimanjem sledi športu naša mladina in ima pravo veselje, če se kateri smučarjev „v orengi skida.“ — Dne 31. p. m. so umrli od kapi zadet Metničejev oče Filip Petek. Pri delanju metelj so naenkrat padli mrtev naokoli. Bili so delaven in veren mož in njihova zadnja pot je bila lepa. Zbor jim je zapel v slovo: „Z Bogom, dragi oče.“ Metničejevi družini naše sožalje!

**Šmarjeta v Rožu.** Tudi mi smo zaključili letno bilanco: lani smo imeli sicer več krstov kot pogrebov, vendar je število novorojencev manjše od predlanskega. Zadnji dve poroki smo obhajali dne 5. t. m. Poročila sta se Florijan Tratnik in Franca Varh, pd. Štihova, oba iz poštenih krščanskih družin iz Zavrha. Ženitnina je bila pri Kramarju, počastil ju je mešani cerkveni zbor in jima zapel več narodnih pesmi. Plesa ni bilo. Jörgov najemnik Andrej Woschitz iz Kočuhe pa je šel po Košarjevo Urško v Ždovlje in po poroki priredil pri Kocjanu v Kočuhi ženitovanski obed. Bilo srečno!

**Medgorje.** V mrzli dan zadnje januarske noči se je raznesla vest, da je nehalo biti srce drage matere Frančiške Veračnik pd. Čicinja na Rutah. Rajna je bila znana preko mej domače fare po gostoljubnosti in prijaznosti svoje hiše. Vgledno je vršila svojo materinsko, družinsko in tudi narodno dolžnost. Koliko poniževanja je morala rajna mati pretrpeti vsled svojega odločnega verskega in narodnega prepričanja! Skozi desetletja je bila naročnica Mohorjevih knjig in našega lista, imela je doma pravo družinsko knjižnico, kjer si našel najboljše slovenske knjige v krasni vezavi. Mnogo izgubi z njo zavedni živelj med nami, cerkev izgubi svojo dobrotnico in družina pa drago materinsko srce. Velike izgube smo se šele zavedli, ko smo se zbrali zadnjič okoli mrtvaškega odra in smo jo videli z obrazom, čez katerega je bil razlit nebeški mir. Ob asistenci č. radiškega provizorja je domači č. župnik vodil zadnjo njeno pot in se ob grobu poslovil od nje v ganljivih besedah. Pevci so ji zapeli zadnjo pesem „Nad zvezdami“. Z Bogom, mati, in hvala ti za izkazano nam ljubezen!

**Št. Lipš. (Smrt.)** Jegartova kmetija je izgubila svojo gospodinjco. V 53. letu je po dolgi, mučni boleznii zaspala v Gospodu, zapuščajoč ljubečega moža in dva nedolčna otroka. Vrsta naših požrtvovalnih, zlatih mamc se je zredčila. Ni še videl Št. Lipš tako veličastnega pogreba kot je bil njen. Ogromna množica ljudstva jo je spremljala na zadnji poti, prihitelo je sedem duhovnikov iz okoliških fara, da moli in daruje za rajnico. Pogrebne obrede je vodil njen svak č. Pavel Grill, župnik v Šoštanjju. Na grobu sta se v lepih besedah poslovila od nje mil. prošt Trupne in č. župnik Starc ter jo postavila v njeni vestnosti in vernosti kot vzor našim ženam. Pevci so ji v moškem in mešanem zboru zapeli lepe žalostinke doma in na grobu. Dragi materi, ženi dela in vere, večni mir, Jegartovim iskreno sožalje!

**Drobiž.** Č. župnik Kučarka J. iz Greb. Kloštra je prestavljen v Borlje na Zili. Bolezenski dopust je nastopil č. župnik Št. Bayer v Logi vesi, župnijo sooskrbuje č. J. Petrič iz Št. Ilja. — V „Freie Stimmen“ odgovarja znani prof. Wutte na članek „Ljudsko štetje“ v 4. številki našega lista. Z odgovorom se dalje nočemo baviti, ker bi bilo tako delo v očigled pomanjkanju dobre volje za sporazum na strani g. prof. in njegovih docela brezplodno. — Letni občni zbor Landbunda, ki je bil sklican za 11. t. m. je bil preložen na nedoločen čas. Vzrok?! — Pustni časopisi, ki so sicer izhajali v izredno prosti obliki, so bili letos iz razumljivih razlogov prepovedani. — Celovška občina je izdala izkaznice na blago v vrednosti 1,2 in 5 g in upa s tem zabraniti zlorabo prosjačenja in ohraniti nabe-

ženske vloge, kar kaže, da imajo naše dečle mogo oderske žilice. Janko je bil premrtve, nekoliko okoren tudi ameriški milijonar. Splošni utis prireditve je zadovoljiv, pri nekoliko manjšem mrazu bi bil morda še boljši. Novorojenemu pevskemu zboru pa čestitamo! Odkar se pri nas zopet glasi pesem, je vse nekam bolj živo in veselo. O praznikih pa menda na svidenje na novi prireditvi?

**Rožek.** (Fantovska prireditve.) V nedeljo, dne 4. februarja so naši fantje priredili fantovski popoldan in ga izpolnili s tamburanjem in lepo igro „Kazen ne izostane“. Prireditve se je udeležila polna dvorana fantov in mož. Dospel je tudi govornik iz Celovca in v svojem govoru pokazal izvor sedanje svetovne zmede, ki je v uporabi proti Bogu. „Mladina naj najde spet pot nazaj k Očetu in v zvesti službi Njemu preobrazi žalostno sedanost v srečnejšo bodočnost!“ Prireditve so bili veseli vsi in vidimo, da je naša pot pravilno ubrana. Tudi zanaprej bomo šli to pot in se ne ustrašili nobenih težav, ker vemo, da je vredna truda in boja.

**Železna Kapla.** Prvo februarjsko nedeljo so se postavila dekleta z igro „Goslarica naše ljube Gospe“. Pa sem jo mahnil po kosilu proti Kapli, da si jo ogledam. Lepo so igrale, četudi je bila večina deklet prvič na odru. Pa še same, so se menda učile in vadile. Rotija je izvrstno rešila vlogo stare mamke in se ni nič skrivala za kolovrat. Goslarica Marica je podala ljubezen otroka do matere prav lepo. Samo, zakaj se je pri igranju obračala v stran!? Še celo mala Verica se je postavila. Mimogrede pa omenjeno: težko je igrati resno igro, če se nekateri v dvorani smejiijo. Med odmori so zapeli pevci in tudi zbor pevk. Ugajala je celotna prireditve po svoji resni vsebini, saj je plitvine dovolj v življenju. Zato pridem še k vam in pripeljem tudi druge.

## GOSPODARSKI VESTNIK

### O pridelovanju lana.

Pred 50 leti je pri nas cvetelo lanarstvo. To je bilo tedaj, ko se je naš kmet še sam oblačil, ko je sam prideloval olje za leščerbo in kolomaz, lanene tropine za živino. Le redkokje se sedaj kadijo v jeseni še sušilnice, redkokje še najdeš predico ob kolovratu in tkalca ob statvih. Nekdaj tako živahna lanena obrt je proč, proč so romantični zimski večeri na preji.

Lanarstvo stalno nazaduje. Zakaj? Naš kmet si je uredil svojo kmetijo tako, da prideluje na polju v prvi vrsti po možnosti vse, kar potrebuje za dom, zase in svojo živino. Le malokaj zamore naš kmet prodati s polja. Srečnejši so kmetovalci v bližini mest, ker lahko nekaj izkupijo za svoje poljske pridelke. V splošnem pa velja danes po kmetih pravilo, da se pridelava doma največji odstotek potrebnega živeža. Mali kmet ki edini ne računa svojega dela po vseh načelih moderne kmetištva, nima dovolj zemlje za lan, večji posestnik, ki dela s tujimi ljudmi, pa vidi, da se mu lan ne izplača.

Lan zahteva mnogo ročnega dela, zlasti v našem podnebju, kjer imamo obilo vlage in majhne njive, zato pa tudi veliko plevela. Naš kmet pa krči delovne sile do skrajne mere in se izogiblje prevelike navezanosti na trg in njegove cene.

Lan zavzema zemljišče vse leto. Lahko rečemo, da se iz zgolj sedaj veljavnih gospodarskih vidikov gledano pridelovanje lana ne bo plačalo, tudi ne v najtežji gospodarski stiski. Nobeden gospodar se ne bi drznil svetovati delno opustitev pridelovanja žita na ljubo lanu, ker bi nihče ne mogel zajamčiti tolikšne cene, da bi bilo pridelovanje lanu gotovo donosno. Vprašanje je le, če ne bo kmet nekoč zase prisiljen zopet seči nazaj h pridelovanju te, skoroda pozabljene rastline, da bo zamogel obleči svojo družino. Ena sama ovira je pri tem: rod, ki je znal oskrbovati lan in ga pridelovati od lanišča do platna, izumira. Morda bi bilo dobro, da bi se mladi rod vendarle seznanil s to staro umetnostjo, morda bi bilo prav, da bi predvsem naši kmetijsko-gospodinjiski tečajji posvetili tej domači obrti svojo pažnjo ter učili tečajnice presti in — kot v Sloveniji — tudi tkati. Jako verjetno je, da se s časom lanarstvo kot domača obrt zopet udomači, tekmovanje s trgovom seve ne pride

nikdar v poštev, predvsem, ker manjka kmetom glavni prepoj dobro razvitega in s tržnimi prilikami računajočega lanarstva: zemlje in zopet zemlje.

Vedno bolj se udomačuje pri nas glavno pravilo „modernega“, sedanjim razmeram odgovarjajočega kmetijskega gospodarstva: čim dalje proč od trga in njegovih nestalnih prilik, čim več gospodarske neodvisnosti naših kmetij! Iz tega vidika gledano bi se znalo torej nekoč zgoditi, da kljub številnim zaprekam zopet sežemo po zaprašenih kolovratih in statvah

**V mesecu februarju.** Še je v deželi zima in gospodarjeva skrb je usmerjena na dom, obenem pa se on pripravlja na novo delo. Vsak gospodar naj si na podlagi izkušnj minulega leta napravi načrt z gospodarjenja ter določi njive za posamezne rastline. Sedaj je tudi že treba pregledati pluge, brane in drugo orodje, ker je poprava ob času setve velika zamuda časa. Kdor si more, si sedaj nabavi umetna gnojila in sicer spomladi taka, ki hitro delujejo. Glede krmljenja živine velja pravilo, da mora imeti gospodar vsaj še polovico zimske zaloge, sicer mora ali krme dokupiti ali pa kako živinče odprodati. Kdor je doslej varčeval s krmo, mora polagoma začeti boljše krmiti, da se živali okrepijo za pomladansko obdelovanje. Mlade živali naj se o lepem vremenu pušča na prosto, da se razgibljuje. Odbirati je treba najboljša teleta za plemensko reio, jih odstaviti in s primernim krmljenjem skrbeti za njihov enakomerni razvoj. Pujske se navadno pušča sesati do 10 tednov, po treh tednih že se jim poklada ječmenovega zrnja, da se nauče jesti v osmih ali 14 dneh. Nato se jim poklada mešanico ovsenega ali ječmenovega zdroba, kateremu se prida še ribje moke ali lanenih tropin. V 8 do 10 tednih morajo pravilno vzrejeni pujski doseči do 20 kg žive teže. Na vrtu se začneja z obrezovanjem, čiščenjem, škropljenjem in okopavanjem sadnega drevja. Pregosto rastoče veje ali veje, ki rastejo v notranjost krone ali se križajo, se odstrani, rane obreže in namaže s cepilnim voskom. Suho drevje se odstrani.

**Novi davki na žito, moko in vino — odklonjeni!** Kot je znano, je v decembru minulega leta koroški deželni zbor proti glasovom Koroške slovenske stranke in Heimablocka sklenil, da uvede v svrhe finančne sanacije dežele nov davek na žito, moko in vino. Zvezna vlada sklepa dež. zbora ni odobrila in davki ne bodo uvedeni. Deželi bo treba novih potov za gospodarsko ozdravljenje.

**Celovski trg.** Pšenica 33—34, rž 20—21, ječmen 14—17, aida 19—21, koruza 13—19, sladko seno 8—10, kisle 7—8, grah 80—, 20, krompir 12—15, zelje 30—40, repa 20—30, goveja mast 4—4,50, sirovo maslo 3,40—5, prekajena slanina 4,—, svinjska mast 2,40—2,80, jajca 15—17, kokoši 3—4, race 4—5, gosi 10—12, 30 cm trda drva 4—5, mehka 3—4 šilingov.

## RAZNE VESTI

**Bogata nevesta išče ženina.** Najbogatejša deklica sveta živi seveda v Ameriki in se piše Dorris Duke. Starši so ji pustili velikansko premoženje, vredno celih 80 milijonov dolarjev. Svota, s katero bi bila sanirana cela država kakor naša Avstrija. Pa najbogatejša nevesta ni nikakor srečna. Dnevno dobiva pisma, v kateri ji groziijo tolovaji, naj v najkrajšem času pošlje toliko in toliko denarja, sicer so ji dnevi življenja šteti. Že v prvem mesecu je uboga dekleta sprejelo 132 takih pisem. Zato živi ubožica kakor puščavnica. Okoli svoje vile si je dala postaviti 3 m visok zid, za njim neprestano straži policija s strojnimi. Miss Dorris bi rada zapustila Ameriko, a se za ta korak ne more odločiti, raiši samotari v villi, kjer si je dala napraviti pravi kino. Ima posebno tajnico, ki sprejema pisma. Vsa pisma seve niso tako strašna. Pišejo ji tudi prijatelji, če že ne njeni, vsaj njenih dolarjev. Pa pa bi koga ne skominarilo po najbogatejši nevesti naj takoj novemo, da ima dosedaj že 343 snubcev.

**Najvišje stavbe na svetu.** Za najvišjo stavbo na svetu je veljal Eiffelov stolp v Parizu. V višino meri 300 m in so ga zgradili za prvo mednarodno pariško razstavo. Stolp velja danes za posebnost pariškega mesta. Ponos francoskega ljudstva pa je bodel Američane in ameriški nebotačniki so začeli tekmovati za prvenstvo. Kmalu so v Chicagu in Newyorku zgradili poslopja, ki presegajo stolp za

več metrov. Najvišja stavba je danes newyorški Empire State Building, ki je visok 398 m ter daje bivališče 30.000 ljudem. Stal je 50 milijonov dolarjev. Na strehi ima stolp, ki je zamišljen kot pristajališče za zrakoplove. Zgradba šteje 102 nadstropji. Za prihodnjo pariško razstavo pa imajo v načrtu stolp iz betona in jekla, ki naj bi meril v višino najmanj 700 m, kar pomeni, že višino male gore.

**Že dve leti spi.** Neko deklet v Chicagu spi že dve leti, zadnje čase pa kaže znake postopnega prebujenja, kar je zelo razveselilo njene svojce. Hranili so jo dve leti samo s tekočo hrano in sicer skozi nos, ker je usta krčevito stiskala. Zdaj pa polagoma, že začneja jesti. Seveda jo pa morajo hraniti skozi usta zelo previdno, ker se še vedno boje, da bi se zopet ne pogreznila v spanje. Večkrat hoče deklet dvigniti roke in noge, pa jih še ne more. Doslej je ležala skoro nepremično dve celi leti.

**Kaj priporočajo za živce.** Za razdražene živce splošno svetujejo počitek. Takole je svetoval neki ameriški specialist: Pojdite v soboto popoldne domov in ležite v posteljo. Ostanite v nji, četudi bi vam postalo dolgčas. Jejite malo, le počivajte. Ostanite v postelji, dokler morete. Po tem nasvetu so pacienti menda ozdraveli brez drugih zdravil. O znamenitem francoskem državniku Talleyrandu se pripoveduje, da je pred vsakim važnim vprašanjem, ki ga je imel rešiti, pustil razglasiti, da je zadržan in je legel v posteljo. Ko je vstal, je bilo vprašanje že rešeno. — V neki razpravi beremo zanimivo poglavje o vplivu nedeljskega počitka na živčevje. Brez hrupa v miru in tišini preživeta nedelja je za vsakega delavca kot nekaka kopel, iz katere se vračaš zdrav in svež. — Vsekakor je vprašanje zdravih živcev vprašanje naših dni.

**„Slovenec, tvoja zemlja je zdrava!“** se glasli rešitev zadnje stričkove uganke. Oglasili so se številni stričkovi nečaki in nečakinje, kar mu je bilo v veliko veselje. Njihove bistroumnosti ni podcenjevali, za to nameni prihodnjo uganko za najbistrunejše med njimi. Nagrada je prisojena Micki Kastnerjevi na Važenberku, Janezu Šainik v Šmarjeti v R., Miri Bleier v Šmartinu na Dholci, Nežki Krönl in Dunaju in Jošku Straus v Dobu pri Logi vasi. Pravilne rešitve so še poslali: Ana Štingler, Zora Nagele, Rezi Sitter, Joža Serainik, vsi iz Št. Jakoba v Rožu, Ana Kovačič iz Bistrice v R., Jože Male iz Podgore, M. Ogris z Žihpolji, Ana Mak in Lukej Dovjak iz Sel, Micka Pisjak z Radiš, Marko Wolte v Šmarjeti, Miha Jesenko iz Spodnje, Nani Črnjeva iz Zgornje Vesce, Marija Ropač v Ribnici, Singer Ludvik, dijak v Celovcu, Suzi Kakl in Lidija Wüster iz Loge vasi, Neža Šofnekar iz Jerberga pri Vrbi, Ana Hauptman iz Galicije, Anica Kačnikova in Liza Picej iz Škocjana, Frano Smolnik iz Št. Vida, Milka Rutar iz Žitare vasi, Micka Štajnarjeva v Beli, Štefka Lomšek v Št. Lipšu, Lonica Vazarjeva z Metlova, Tone Miklav iz Prible vasi, Ivanka Viternik iz Šmihela, Liza Ambruž iz Konovec, Miha Sadjak iz Rinkol, Micka Kužnik na Blatu, Amalja Zdovc v Goselni vasi, Micka Petrovnik v Vogrčah, Lona Pikalo v Globasnici, Andrej Umek na Rudi, Martin Skitek na Suhi. Pozdravljeni, prijatelji!

## Vabilo

na

## pevski koncert

ki ga priredijo zbori iz Št. Lipša, Železne Kaple, Žitare vasi, Doble vasi in Globasnice v **dvorani Škofove gostilne v Št. Lipšu v nedeljo, dne 18. februarja 1934** ob 3. uri popoldne.

- Spored: 1. Skupni zbor.  
2. Govor zvezinega zastopnika.  
3. Nastop posameznih zborov.  
4. Skupni zbor.

Pevci bodo peli koroške narodne in par slovenskih umetnih pesmi.

Prijatelji slovenske melodije od blizu in daleč so iskreno vabljeni!

16 Pripravljalni odbor.